

Виділяємо такі основні функції формування здорового способу життя студентів у процесі занять з фізичного виховання засобами фізкультурно-оздоровчих технологій: освітню, рекреативну, оздоровлювальну, інформаційну.

Освітня функція полягає в тому, що процес навчання культури здоров'я спрямований, перш за все, на формування знань, умінь і навичок, збагачення досвіду творчої діяльності з виховання бережного ставлення до збереження і загартування індивідуального здоров'я. Студенти повинні отримувати необхідні фундаментальні відомості з основ здоров'я, представлені у визначеній логічній послідовності, усвідомити їх і використовувати в різних ситуаціях.

Рекреативна і оздоровлювальна функції виражені під час використання фізкультурно-спортивної діяльності в сфері організації здорового дозвілля або в системі спеціальних відновлювальних заходів. Вони застосовуються з метою задоволення емоційних запитів, активного відпочинку і відновленню тимчасово втрачених функційних можливостей організму за рахунок збільшення практичних занять та регулярного відвідування навчальних занять і позанавчальних форм практичних занять, тобто секцій спортивного вдосконалення.

Інформаційна функція розглядається нами як засіб накопичення, розповсюдження й передачі інформації, яка стосується охорони та збереження індивідуального здоров'я людиною. Духовні й матеріальні цінності, створені людством в галузі збереження і закріплення здоров'я, є носіями суттєвої інформації, перш за все, про засоби вдосконалення своїх природних якостей і функційних можливостей організму.

До сучасних фізкультурно-оздоровчих технологій, які розробляються у закладі освіти, треба висувати такі умови: 1) різноманітність форм занять, засобів, методик викладання, що відповідають потребам та інтересам студентської молоді; 2) поступова індивідуальна діяльність у межах можливостей людини; 3) освітня основа, кожна людина має усвідомлювати користь цих занять, мати теоретичні знання; 4) можливість перевіряти рівень підготовленості або проводити спостереження за станом здоров'я; 5) можливість оцінювати фізіологічний стан і реакцію на навантаження; 6) відповідні заохочення і громадська підтримка; 7) наявність кваліфікованих спеціалістів.

Висновки. Ми виділили функції формування здорового способу життя студентів у процесі занять з фізичного виховання з використанням сучасних, ефективних фізкультурно-оздоровчих технологій: освітню, рекреативну і оздоровлювальну, інформаційну. Виділення функцій передбачає використання різноманітних форм, засобів, методів фізкультурно-оздоровчих технологій для реалізації в практиці закладу освіти фізкультурно-оздоровчої діяльності.

НЕПЕРЕРВНА ОСВІТА ПРОТЯГОМ ЖИТТЯ У КОНТЕКСТІ РЕФОРМУВАННЯ ВІТЧИЗНЯНОЇ ФАРМАЦЕВТИЧНОЇ Й МЕДИЧНОЇ ОСВІТИ: ІСТОРИКО-ПЕДАГОГІЧНИЙ АСПЕКТ

Лутаєва Т.В.

Національний фармацевтичний університет, Харків, Україна

t.lutaeva@gmail.com

Вступ. Однією з провідних освітніх тенденцій сучасності є забезпечення неперервної освіти протягом життя. Запорукою її втілення для фахівців галузі охорони здоров'я є

ВІДКРИВАЄМО НОВЕ СТОРІЧЧЯ: ЗДОБУТКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ

реформування вітчизняної фармацевтичної й медичної освіти, висока компетентність педагогічних та науково-педагогічних працівників закладів фармацевтичної й медичної освіти, постійне поповнення і відновлення ними знань, подальший розвиток професійних умінь та навичок, зокрема вмінь самостійно визначати цілі для себе особисто та для інших. Актуалізується звернення до вивчення, аналізу і творчого використання здобутків фундаторів вітчизняної вищої медичної та фармацевтичної освіти щодо пошуку шляхів поглиблення й розширення загальної й професійної освіти медичних та фармацевтичних фахівців, оновлення викладацького складу.

Мета дослідження. Висвітлення особливостей організації неперервної фармацевтичної та медичної освіти в Україні в умовах сьогодення з обґрунтуванням можливостей творчого використання конструктивних ідей та прогресивних здобутків вітчизняних науковців-медиків та вчених-фармацевтів ХІХ – поч. ХХ ст.

Матеріали та методи. Основними методами дослідження є загальнонаукові, історико-педагогічний, персоніфікований, прогностичний.

Отримані результати. Вивчення та аналіз нормативно-правової бази в галузі вітчизняної освіти дозволяє свідчити, що концепція «неперервна освіта впродовж життя» уперше була представлена видатним теоретиком П. Ленграндом на форумі ЮНЕСКО (1965 р.). З означеною концепцією тісно пов'язане поняття «освіта дорослих». В умовах сучасності освіта дорослих спрямована на реалізацію права кожної повнолітньої особи безперервно навчатися з урахуванням її особистісних потреб, пріоритетів суспільного розвитку та потреб економіки (Закон України «Про освіту», стаття 18).

Складниками освіти дорослих в Україні є післядипломна освіта, професійне навчання працівників, курси перепідготовки та/або підвищення кваліфікації, безперервний професійний розвиток. Зауважимо, що післядипломна освіта передбачає підвищення кваліфікації, тобто набуття особою нових та/або вдосконалення раніше набутих компетентностей у межах професійної діяльності або галузі знань. Курси підвищення кваліфікації проводяться для набуття здобувачем освіти нових компетентностей у межах професійної діяльності або галузі знань.

Безперервний професійний розвиток фахівців здоров'яохоронного спрямування держава регулює «Положенням про систему безперервного професійного розвитку фахівців у сфері охорони здоров'я» (ред. 2019). Визнано доцільним здійснювати безперервний процес навчання та вдосконалення професійних компетентностей фахівців після здобуття ними вищої освіти у сфері охорони здоров'я. Фахівцям фармацевтичного та медичного спрямування надається можливість підтримувати або покращувати стандарти професійної діяльності відповідно до потреб сфери охорони здоров'я, що триває протягом усього періоду їх професійної діяльності.

Зауважимо, що викладачі вітчизняних закладів медичної й фармацевтичної освіти підвищують кваліфікацію, спираючись на положення постанови Кабінету міністрів України «Порядок підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників» (2019).

Неперервна освіта протягом життя у контексті реформування вітчизняної фармацевтичної й медичної освіти забезпечується нині, передусім, в Інституті підвищення кваліфікації спеціалістів фармації НФаУ, Запорізькому державному медичному університеті, Національній медичній академії післядипломної освіти імені П. Л. Шупика, Національному університеті імені О. О. Богомольця (Інститут післядипломної освіти), ДВНЗ «Тернопільський державний медичний університет імені І. Я. Горбачевського» (факультет післядипломної освіти) тощо.

Упродовж XIX – на поч. XX ст. науковці вітчизняних університетів, зокрема Імператорського Харківського університету, залучалися до організації освіти дорослих, у тому числі фахівців медичного й фармацевтичного спрямування, а також до оновлення професорсько-викладацького складу медичного й фізико-математичного факультетів, що були пов'язані із підготовкою фахівців для медичної та фармацевтичної галузі.

Вивчення теорії та практики організації педагогічної й громадсько-просвітницької діяльності науковців-медиків та вчених-фармацевтів у період XIX – початку XX ст. свідчить про накопичення цінного досвіду з організації курсів, підготовки навчально-методичних посібників для оновлення та здобуття додаткових знань фахівцями здоров'яохоронного спрямування на базі Харківського університету, Бактеріологічної станції Харківського медичного товариства (ХМТ), при Інституті Харківського фармацевтичного товариства (ХФТ). Так, досягненням ХФТ стало заснування ним у 1913 р. «нового культурного закладу» – інституту, який за родом своєї діяльності поділявся на два відділи: хіміко-фармацевтичний та хіміко-бактеріологічний. При інституті засновувалися курси, де лікарі, ветеринари і фармацевти під керівництвом професорів і магістрів фармації отримували можливість на практиці вивчати методи дослідження, що застосовувалися у фармації. Тривалість занять на курсах становила 10 тижнів.

Доцільно зосередити увагу на характеристиці цікавого досвіду, накопиченого ХМТ у справі поновлення знань фахівців медичного спрямування. Наприкінці XIX ст. набувають популярності наукові відрядження земських лікарів до університетських клінік, але певної системи (щодо періодичності, тривалості, оплати) вироблено не було. Правління ХМТ підтримало нову тенденцію в сфері професійного удосконалення медичних працівників. Її упровадження, між іншим, дозволяло поширити серед лікарів інформацію щодо практичного застосування закордонних медичних інновацій. Необхідно зауважити, що на базі ХМТ з 1887 р. діяв заклад «Харківський Пастерівський Інститут й Бактеріологічна станція Харківського медичного товариства». На Бактеріологічній станції розпочали створювати сироватки від хвороб, що раз за разом спалахували в Харківській та сусідніх губерніях. Лише у 1899 р. у Пастерівському Інституті було зроблено 1244 щеплень. З місцевої преси дізнаємося, що 7 жовтня 1889 р. на засіданні ХМТ обговорювалася пропозиція щодо відкриття 6-тижневих безкоштовних курсів для лікарів. При Бактеріологічній станції ХМТ за сприяння В. Недригайлова, С. Коршуна, було відкрито курси для земських лікарів (1903 р.).

Установлено, що фундатори вітчизняної фармацевтичної й медичної освіти надавали професійну допомогу, консультації медичним працівникам під час епідемій холери, чуми (В. Крилов, О. Репрєв, 1848–1849 рр.; 1897 р.), війн; організовували тимчасові (В. Крилов, 1877–1878 рр.) та постійно діючі (І. Оболенський, В. Крилов, М. Пономарьов та інші, 1899 рр.) курси для лікарів. Показово, що під час Першої світової війни на базі Імператорського Харківського університету були організовані додаткові курси з фізіології та анатомії з гістологією для військових фельдшерів. В якості навчального посібника під час занять використовувалося видання М. Белоусова «Короткі відомості з фізіології» («Короткие сведения по физиологии» – рос. м.), опубліковане в 1917 р.

Висновки. Отже, у період сьогодення неперервна освіта протягом життя у контексті реформування вітчизняної фармацевтичної й медичної освіти є процесом формування й задоволення пізнавальних запитів та духовних потреб фахівців, розвитку задатків та здібностей у мережі освітніх закладів і шляхом самоосвіти. Приймаючи до уваги кращі традиції науковців-медиків та вчених-фармацевтів XIX – поч. XX ст., вважаємо доцільним на державному рівні сприяти безперервному професійному розвитку як фахівців

фармацевтичного й медичного спрямування, так і науково-педагогічних працівників ЗМ(Ф)О засобом запровадження гнучких короткотермінових програм навчання з метою забезпечення їхніх потреб у підвищенні професійного рівня в умовах, які динамічно змінюються.

ДИСТАНЦІЙНА ОСВІТА В НАЦІОНАЛЬНОМУ ФАРМАЦЕВТИЧНОМУ УНІВЕРСИТЕТІ У ПЕРІОД ПАНДЕМІЇ COVID-19. ВИКЛИКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ.

Матвійчук О.П., Єрбоменко Р.Ф., Матвійчук А.В.
Національний фармацевтичний університет, Харків, Україна
matviychuklena@ukr.net

Вступ. За останній рік пандемія коронавірусної інфекції COVID-19 змінила спосіб навчання студентів у всьому світі. У березні 2020 року в Україні було повідомлено про перший підтверджений випадок зараження COVID-19. 25 березня Кабінет міністрів України (КМУ) запровадив на всій території України режим надзвичайної ситуації. Керуючись постановою КМУ з метою запобігання розповсюдженню захворювання на коронавірус, починаючи з 11 березня 2020 року освітній процес у Національному фармацевтичному університеті (НФаУ) здійснювався з використанням технологій дистанційного навчання.

Мета дослідження. Виявлення здобутків, можливих складнощів, перспектив та напрямків подальшого розвитку технологій дистанційного навчання у НФаУ.

Матеріали та методи. Для ефективного та якісного здійснення навчального процесу було задіяно центр дистанційних технологій навчання НФаУ. Навчально-методичні комплекси з усіх дисциплін було розміщено на сайті дистанційних технологій навчання НФаУ (pharmel.kharkiv.edu) та сайтах кафедр університету. Здобувачі вищої освіти отримали доступ до завдань, навчально-методичних матеріалів, календарно-тематичних планів, критеріїв оцінювання тощо. Згідно затвердженого розкладу лекцій та практичних занять відбувалися он-лайн конференції на платформі Zoom. Навчання проходило у форматі відео лекцій та практичних занять. Під час спілкування викладачів зі студентами та обговорення результатів самостійного виконання завдань, розташованих на дистанційному ресурсі pharmel.kharkiv.edu, виконання поточних та підсумкових модульних контролів за допомогою спеціально розроблених гул-форм, ситуаційних завдань, ігор, презентацій, тестувань тощо.

Отримані результати. Аналіз власного досвіду викладання, результативності навчання та доступності для здобувачів вищої освіти, дозволяє виокремити основні аспекти, що визначають ключові виклики дистанційного навчання в умовах сьогодення. До таких аспектів відносяться технічні питання та психологічні аспекти. Що стосується технічних моментів в цілому можна зробити висновок про позитивний досвід запровадження дистанційного навчання у НФаУ. Викладачі та більшість здобувачів вищої освіти успішно опанували нові для себе засоби навчання. У окремих випадках відбувалися технічні проблеми, наприклад відсутність інтернет зв'язку, перевантаженість мережі, поганий інтернет зв'язок тощо. Але зазначені труднощі в більшості випадків носили тимчасовий характер і не вплинули на загальну якість навчального процесу. В цілому комплекс засобів та методів контролю виконання завдань студентами дозволили викладачам у повній мірі оцінити рівень підготовленості студентів з дисциплін і вчасно здійснити атестацію здобувачів вищої освіти. Відносно психологічних моментів, які відзначали студенти, це перш за все, відсутність